

Sygn. akt XVII AmK 8/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 maja 2015 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji
i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Magdalena Sajur – Kordula

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Katarzyna Dawejnis

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2015 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

przeciwko Prezesowi Urzędu Transportu Kolejowego

z udziałem zainteresowanego (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego nr (...) z dnia 13 grudnia 2013r.

o udostępnienie infrastruktury kolejowej

I. oddała odwołanie

II. zasądza od (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu

SSO Magdalena Sajur – Kordula

Sygn. akt XVII AmK 8/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 grudnia 2013 r., o nr (...), na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 6c, art. 29 ust. 1i w zw. z art. 14 ust. 4 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (dalej: utk) oraz art. 104 § 1 k.p.a., działając z urzędu w sprawie zawarcia pomiędzy (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. a (...) S.A. z siedzibą w W. umowy o udostępnienie infrastruktury kolejowej do przewozu osób w rozkładzie jazdy pociągów 2013/2014, Prezes Urzędu Transportu Kolejowego:

I. ustalił warunki udostępnienia infrastruktury kolejowej spółce (...) przez zarządcę infrastruktury (...) na rozkład jazdy pociągów obowiązujący od dnia 15 grudnia 2013 r. do dnia 13 grudnia 2014 r., w sposób określony szczegółowo w decyzji.

II. nadał decyzji rygor natychmiastowej wykonalności.

Uzasadniając powyższą decyzję Prezes UTK stwierdził, iż biorąc pod uwagę fakt, że strony nie doszły do porozumienia w terminie wyznaczonym do zakończenia negocjacji, tj. do dnia 5 listopada 2013 r., organ regulacyjny uznał, że spełnione zostały wszystkie wymagania formalne określone w art. 29 ust. 1i utk, pozwalające Prezesowi UTK na

ustalenie w drodze decyzji warunków udostępnienia (...) infrastruktury kolejowej będącej w zarządzie (...). Prezes Urzędu wskazał nadto, że decyzja zawiera, bez zmian postanowienia co do których strony nie zgłaszały rozbieżności w zakresie, w jakim odpowiadają wymaganiom dotyczącym zgodności z przepisami prawa, a także wpływają na interesy obu stron i dobro rynku kolejowego. Jednocześnie podniesiono, że z uwagi na fakt, że Prezes UTK pełni rolę organu regulacyjnego, działając w ramach uznania administracyjnego, zasadnym i właściwym było w decyzji rozszerzenie lub usunięcie niektórych postanowień wynegocjowanych przez strony lub dodanie nowych, nieprzewidzianych przez strony zapisów. W ocenie Prezesa UTK, powyższe jest uzasadnione realizacją jego kompetencji wynikających z art. 13 ustawy o transporcie kolejowym. Tymi samymi kryteriami Prezes UTK kierował się rozstrzygając występujące między stronami kwestie sporne. Ponadto, organ podniósł, że z uwagi na zapewnienie prawidłowej i spójnej konstrukcji decyzji, Prezes UTK postanowił dostosować brzmienie zapisów projektu umowy do treści i charakteru prawnego decyzji.

(decyzja, k. 8-35).

Odwołanie od powyższej decyzji w dniu 30 grudnia 2013 r. (data stempla pocztowego) wniosła Spółka (...), zaskarżając decyzję w całości i wnosząc o jej uchylenie w całości. Powód wniosł także o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Zaskarżonej decyzji zarzucono:

1. naruszenie prawa materialnego, polegające na błędnej wykładni przepisu art. 10 pkt 1 Ustawy w zw. z art. 13 Ustawy w zw. z art. 29 ust. 1i Ustawy, skutkujące bezzasadnym przyjęciem, że Prezes Urzędu Transportu Kolejowego, w ramach zadań z zakresu regulacji, jest uprawniony do dowolnego kreowania praw i obowiązków Zarządcy i Przewoźnika zamierzających zawrzeć umowę o udostępnienie infrastruktury kolejowej, podczas gdy zgodnie z treścią przepisu art. 29 ust. 1i Ustawy Prezes UTK może podjąć ograniczone i niezbędne działania w tym zakresie, bez możliwości dodatkowych zobowiązań i uzgodnień nie postulowanych przez strony w trybie negocjacji lub postulowane tylko przez jedną ze stron;
2. naruszenie prawa materialnego, tj. przepisu art. 29 ust. 1i Ustawy, art. 32 ust. 1 w zw. z art. 384 k.c., § 19 ust. 1 pkt 1c rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 27 lutego 2009 r. w sprawie warunków dostępu i korzystania z infrastruktury kolejowej, polegające na błędnym przyjęciu, że regulamin przydzielania tras pociągów, o którym mowa w art. 32 ust. 1 Ustawy jest wzorcem umowy w rozumieniu przepisu art. 384 k.c., co jednocześnie w odniesieniu do innych umów zawieranych przez zarządcę z przewoźnikami narusza zasadę równego traktowania wszystkich przewoźników w zakresie zawieranych z nimi umów;
3. naruszenie prawa materialnego tj. przepisu art. 29 ust. 1i Ustawy polegające na wprowadzeniu w zapisie § 7 ust. 10 pkt 2 uprawnienia przewoźnika do wystąpienia do pokrycia innych kosztów niż sama realizacja komunikacji zastępczej.

(odwołanie, k. 49-56).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 18 marca 2014 r. (data stempla pocztowego) Prezes UTK wniosł o oddalenie odwołania w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego postępowania, według norm przepisanych z uwzględnieniem nakłady pracy radcy prawnego, charakteru i stopnia zawilości sprawy.

(odpowiedź na odwołanie, k. 73-96).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pismem z dnia 18 października 2013 r. - działając w oparciu o 61 § 1 i § 4 k.p.a. w zw. z art. 13 ust. 1 pkt 6c, art. 14 ust. 4 i art. 29 ust. 1i ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym - Prezes Urzędu Transportu Kolejowego (dalej: Prezes, Prezes Urzędu, Prezes UTK) zawiadomił strony o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego

w przedmiocie zawarcia między (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. a (...) S.A. z siedzibą w W. umowy o udostępnienie infrastruktury kolejowej do przewozu osób w rozkładzie jazdy pociągów 2013/2014.

(dowód: pismo nr (...), k. 26-27 akt admin.).

Postanowieniem z dnia 24 października 2013 r. Prezes UTK wyznaczył stronom termin zakończenia negocjacji dotyczących zawarcia umowy o udostępnienie infrastruktury kolejowej do przewozu osób w rozkładzie jazdy pociągów 2013/2014 na dzień 5 listopada 2013 r. Organ nałożył także na strony obowiązek dostarczenia, w terminie 5 dni roboczych od dnia zakończenia negocjacji, projektu umowy o udostępnienie infrastruktury kolejowej oraz aktualnych stanowisk stron, z zaznaczeniem tych części umowy, co do których strony nie doszły do porozumienia.

(dowód: postanowienie nr (...), k. 14-16 akt admin.).

Pismem z dnia 8 listopada 2013 r. (...) poinformowała Prezesa UTK o rozbieżnościach w zapisach umowy, których strony nie uzgodniły w wyznaczonym na dzień 5 listopada 2013 r. terminie zakończenia negocjacji, mianowicie: § 1 ust. 2, § 1 nowy ust. 7, § 3 nowy ust. 6, § 4 ust. 6, § 4 nowy ust. 7, § 5 nowe ust. 8 - 13, § 7 ust. 10, § 7 ust. 12, § 7 ust. 13, § 9 ust. 3, § 9 ust. 7, § 9 ust. 8, § 10 ust. 1, § 11 ust. 3, § 12 ust. 1, § 14 ust. 11, § 14 ust. 12, § 15 ust. 7, § 15 nowy ust. 8, § 16 ust. 11, załącznik nr 7, załącznik nr 8 nowe ust. 15-22 i nowy komunikat.

(dowód: pismo (...) znak: (...), k. 72-77 akt admin.).

W piśmie z dnia 12 listopada 2013 r. Spółka (...) przedstawiła punkty niezgodności dot. umowy, tj.: § 1 ust. 2, § 1 nowy ust. 7, § 3 nowy ust. 6, § 4, § 4 ust. 6, § 4 nowy ust. 7, § 5 nowe ust. 8-13, § 7 ust. 10, § 7 ust. 12, § 7 ust. 13, § 9 ust. 3, § 9 ust. 7, § 9 ust. 8, § 10 ust. 1, § 11 ust. 3, § 12 ust. 1, § 14 ust. 11, § 14 ust. 12, § 15 ust. 7, § 15 nowy ust. 8, § 16 ust. 11, załącznik nr 7, załącznik nr 8 nowy komunikat.

(dowód: pismo (...) znak: L.Dz(...), k. 126-158 akt admin.).

W piśmie z dnia 12 grudnia 2013 r. (...) przedstawiła informację dotyczącą szacowanej wartości usług świadczonych przez (...) w ramach udostępniania infrastruktury kolejowej dla (...).

(dowód: pismo (...) znak: (...), k. 508-510 akt admin.).

W dniu 13 grudnia 2013 r. Prezes UTK wydał decyzję, która została zaskarżona w niniejszym postępowaniu.

Powyżej opisany stan faktyczny został ustalony przez Sąd w oparciu o ww. dowody, których wiarygodność i moc dowodowa nie budziły zastrzeżeń.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zaskarżona decyzja znajduje podstawę prawną w treści art. 29 ust 11 ustawy z dnia 28 marca 2003r. o transporcie kolejowym (Dz.U. z 2007r. Nr 16 poz. 94 ze zm.) - dalej jako u.t.k - w myśl którego Prezes UTK wydaje, po bezskutecznym upływie terminu zakończenia negocjacji, decyzję w sprawie udostępnienia infrastruktury kolejowej, która zastępuje umowę o udostępnienie infrastruktury kolejowej. Umowa o udostępnianie infrastruktury kolejowej zawarta z zarządcą infrastruktury lub zastępująca ją decyzja daje przewoźnikowi kolejowemu prawo do korzystania z przydzielonych i wyznaczonych w rozkładzie jazdy pociągów tras pociągów i umożliwia mu korzystania z niezbędnej infrastruktury kolejowej (art. 29 ust.1 u.t.k.), a w zamian za udostępnienie infrastruktury kolejowej jej zarządca nabywa prawo do opłat, o których mowa w art. 33 u.t.k. (art. 29 ust. 4 u.t.k.). Umowa zawierana jest na okres obowiązywania rozkładu jazdy pociągów.

Essentialia negotii umowy o korzystanie z przydzielonych tras pociągowych zostały wymienione w § 20 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 27 lutego 2009 r. w sprawie warunków dostępu i korzystania z infrastruktury kolejowej

(Dz.U.2009.35.274 dalej: jako rozporządzenie w sprawie warunków dostępu), które w szczególności prawodawca wskazuje jako :

- 1) rozkład jazdy pociągów przewoźnika;
- 2) warunki udostępniania oraz korzystania z infrastruktury kolejowej związanej z przydzieloną trasą pociągu;
- 3) usługi, które zarządca zapewnia na rzecz przewoźnika;
- 4) jednostki organizacyjne wyznaczone do współpracy;
- 5) zasady dokumentowania świadczonych usług;
- 6) zastosowane ulgi i współczynniki zwiększające stawki;
- 7) termin, a także sposób uiszczenia:
 - a) opłaty podstawowej,
 - b) opłat dodatkowych,
 - c) opłaty rezerwacyjnej,
 - d) innych zobowiązań finansowych wynikających z umowy;
- 8) zakres i sposób ustalania odpowiedzialności stron umowy w przypadku wystąpienia szkód;
- 9) zasady postępowania i regulowania ewentualnych zobowiązań w przypadku powstania przeszkód w wywiązaniu się z zobowiązań wynikających z umowy;
- 10) sposób odstąpienia od umowy albo jej rozwiązania;
- 11) sposób rozstrzygania sporów.

Istotna z punktu widzenia elementów umowy jest również zasada, że strony uczestniczące w procesie zawierania umowy o korzystanie z przydzielonych tras pociągów określaną jako umowę o udostępnienie infrastruktury kolejowej obowiązuje regulamin przydzielania tras pociągów (dalej jako: Regulamin), opracowany, zgodnie z treścią § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie warunków dostępu, przez zarządcę infrastruktury po przeprowadzeniu konsultacji z przewoźnikami. Regulamin wydawany jest na podstawie upoważnienia ustawowego wynikającego wprost z art. 32 ust. 1 u.t.k.

Oznacza to, że umowa nie może być sprzeczna z regulaminem, tym bardziej, że zarządcę obowiązuje zasada zapewnienia równoprawnego traktowania przewoźników kolejowych do infrastruktury kolejowej. Granicą ingerencji Prezesa UTK w ukształtowanie stosunku prawnego o udostępnienie infrastruktury kolejowej mocą decyzji zastępującą tę umowę wydaje się, że jest przepis art. 31 ust 9 u.t.k., który stanowi, że prawa i obowiązki w niej wyrażone nie mogą naruszać zasad bezpieczeństwa ruchu kolejowego, bezpiecznego przewozu osób i rzeczy oraz ochrony środowiska, a także ochrony zabytków.

Odnosząc się do pierwszego zarzutu odwołania, stwierdzić należy, że nie ma racji skarżący zarzucając Prezesowi UTK brak kompetencji w uregulowaniu umowy między stronami w sposób kompleksowy.

Według art. 29 ust. 1i u.t.k po bezskutecznym upływie terminu zakończenia negocjacji, wyznaczonego w postanowieniu, o którym mowa w ust. 1e i 1 h, Prezes UTK wydaje decyzję w sprawie udostępnienia infrastruktury kolejowej. Oznacza to, zdaniem Sądu możliwość dowolnego kreowania przez Prezesa UTK praw i obowiązków przewoźnika i zarządcy w wydanej przez niego decyzji zastępującej umowę, której przewoźnik i zarządca ostatecznie

nie zawarli. Podkreślenia wymaga okoliczność, że Prezes Urzędu Transportu Kolejowego jest centralnym organem administracji rządowej, będącym krajową władzą bezpieczeństwa i krajowym regulatorem transportu kolejowego w rozumieniu przepisów Unii Europejskiej z zakresu bezpieczeństwa i regulacji transportu kolejowego, właściwym w sprawach m.in. regulacji transportu kolejowego. Przepisy prawa nie ograniczają jego kompetencji do regulowania jedynie kwestii spornych, jak również brak jest ograniczenia jedynie do istotnych postanowień umowy. Wynika stąd, że Prezes UTK uprawniony jest do szczegółowego uregulowania całokształtu kwestii dotyczących relacji gospodarczych pomiędzy zarządcą infrastruktury kolejowej w celu zapewnienia przewoźnikom prawa do korzystania z przydzielonych w rozkładzie jazdy tras pociągów. W niniejszym przypadku pozwany nie przekroczył swych kompetencji wynikających z art.29 ust.1i ustawy o transporcie kolejowym.

Nie potwierdził się również drugi zarzut powoda. Zasadnie Prezes UTK uznał Regulamin za wzorzec umowy. Zgodnie z art. 384 k.c. ustalony przez jedną ze stron wzorzec umowy, w szczególności ogólne warunki umów, wzór umowy, regulamin, wiąże drugą stronę, jeżeli został jej doręczony przed zawarciem umowy. Brak jest podstaw, aby wykluczyć posługiwanie się wzorcami umów w stosunkach pomiędzy przedsiębiorcami. Przedmiotowy Regulamin, określa zasady współpracy pomiędzy przedsiębiorcami których dotyczy, tj. przewoźników kolejowych i zarządcy infrastruktury. Ponadto według art. 384 k.c. wzorzec umowny ma być ustalony przez jedną ze stron, nie jest zaznaczone w tym przepisie, czy ma ona działać w porozumieniu z drugą stroną umowy, czy też nie, zaś w § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie warunków dostępu jest mowa o konsultacjach zarządcy z przewoźnikami, czyli zarządca sam ustala Regulamin (po zgromadzeniu ewentualnych opinii przewoźników). W omówionym wyżej znaczeniu regulamin przydzielania tras pociągów stanowi więc wzorzec umowy o jakim mowa w art. 384-385 k.c.

Kolejny zarzut powoda, odnoszący się do § 7 pkt 10 ppkt 2 umowy jest niezasadny, zaś treść kwestionowanego zapisu w sposób jednoznaczny odnosi się do kosztów zorganizowania komunikacji zastępczej, nie zaś innych kosztów.

Biorąc powyższe pod uwagę na mocy art.479⁷⁵ § 1 k.p.c. odwołanie podlegało oddaleniu.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu oparto na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.